

Lokalavisen og politikken

*På vegne av innbyggerne følger lokalavisen
din den lokale politikken.*

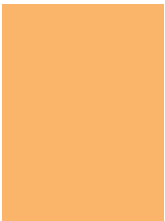
Om rammevilkårene avisene arbeider innenfor.
Utgiver: Landslaget for lokalaviser (LLA).

Lokalavisen tar samfunnsansvar

Fra tid til annen blir journalister beskyldt for å være kritiske og negative. Men samfunnskritikk er en del av oppgavene til avisene. Den er viktig for at demokratiet vårt skal fungere. Dette er ikke noe avisene har funnet på selv. Det er slått fast i mange offentlige utredninger, og er noe av bakgrunnen for at aviser får pressestøtte.

Om det er for lite eller for mye kritikk i avisene, er det ulike meninger om. Mens noen mener at avisene generelt sprer for mange negative holdninger, mener andre at de ikke er kritiske nok.

Avisene skal også passe på at en sak eller en problemstilling er skikkelig utredet, og peke på praktiske konsekvenser av politiske valg.

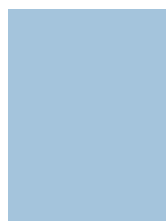
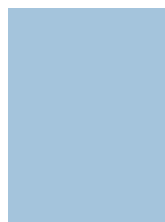
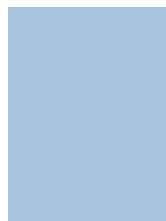

Avisene skal:

- Bringe viktig informasjon til innbyggerne.
- Formidle de viktigste nyhetene i området der avisen kommer ut.
- Sørge for at det er en levende samfunnsdebatt.
- Speile kulturlivet, og slik være limet i lokalsamfunnet.
- Være lokal markeds plass og oppslagstavle.
- Være vaktbikkje og sikkerhetsventil.

Et moderne samfunn er komplisert. Noen ganger kan et menneske oppleve at hun eller han ikke blir hørt eller blir urettferdig behandlet. Når vi ikke fram på annen måte, er det en utvei å gå til avisen for å få den til å ta opp saken vår.

Noen ganger kan både offentlige og private virksomheter gjøre feil. Da er det oppgaven til avisen å peke på dette. For den som har gjort feilen, kan dette selvsagt være ubehagelig. Men lokalsamfunnet er ikke tjent med at slike saker blir feiet under teppet.

Noen ganger skjærer det seg

En initiativrik politiker, en aktiv etatssjef eller en flink forretningsdrivende kan oppleve å få søkelyset rettet mot seg flere ganger i året. Det kan selvsagt være ubehagelig, eller oppleves urettferdig.

Aviser har store krav til saklighet og sannhet, og usaklig og usann skriving slår straks tilbake på avisen. Tillit er den viktigste verdien avisen har, og en avis uten tillit hos leserne, får straks vanskeligheter. Men i tilliten ligger det også at avisen tør og ønsker å ta opp slikt som er vondt og vanskelig.

Forsøk på å avgrense eller å kontrollere kontakten med pressen, fører sjelden til noe positivt. Tvert imot fører det ofte til misforståelser og gjensidig mistro og mistillit.

Også kommunen har et selvstendig ansvar for at den offentlige informasjonen og samfunnsdebatten skal fungere.

Ta kontakt med avisen dersom du er misfornøyd

Ta en telefon eller send en e-post til redaksjonen dersom du er misfornøyd.

Er det en innviklet eller kontroversiell sak, kan du på forhånd gjøre en avtale om å få lese gjennom et intervju før det kommer på trykk, men normalt har du ikke anledning til å rette annet enn rene faktafeil eller feilsitat. Vær klar over at tidsmarginene i en redaksjon kan være knappe, og husk også på at redaksjonen alltid til slutt må vurdere hva som er viktig og mindre viktig for leserne.

Du kan selvsagt også sende et innlegg til avisen. Er ikke innlegget urimelig langt, og du skriver under med fullt navn, kommer lokalavisen normalt til å trykke det.

Mener du at avisen har behandlet deg uriktig, og at du ikke når fram med klagen på annen måte, kan du klage til Pressens Faglige Utvalg (PFU). Utvalget vurderer om avisen har handlet i samsvar med god presseskikk eller ikke. Du finner flere opplysninger om dette på internettsiden til Norsk Presseforbund, www.presse.no. Mener PFU at avisen ikke har handlet i samsvar med god presseskikk, plikter avisen å trykke uttalelsen. I utgangspunktet er de etiske retningslinjene strengere enn den formelle jussen.

Ta selvsagt også kontakt om du har noe nytt og positivt å fortelle.

Dette er reglene og lovene avisene arbeider etter

Vær varsom-plakaten

De etiske reglene for avisene står i Vær varsom-plakaten. Alle aviser plikter å legge disse til grunn for sin virksomhet. Reglene omfatter både de store prinsipielle spørsmålene, integritet og ansvar, forholdet til kildene og praktiske regler for publisering.

Troverdigheten til avisene er avhengig av et klart skille mellom redaksjonelt stoff og reklame/sponsing. Publikum skal være trygge på at det redaksjonelle stoffet springer ut av en selvstendig og uavhengig journalistisk vurdering, og at innholdet og presentasjonen er uten bindinger til utenforstående interesser. Tidligere hadde avisene en egen tekstreklameplakat. Den er nå innarbeidet i Vær varsom-plakaten.

Du finner hele Vær varsom-plakaten på www.presse.no

Redaktørplakaten

Pliktene og rettighetene til redaktøren står i Redaktørplakaten. En redaktør skal alltid ha de ideelle målene til de frie avisene for øye. Han eller hun skal verne om ytringsfriheten, og etter beste evne arbeide for det som etter hans eller hennes mening tjener samfunnet.

Du finner hele Redaktørplakaten på www.presse.no

Kommuneloven

Paragraf fire i kommuneloven slår fast at kommuner og fylkeskommuner skal drive aktiv informasjon om sin virksomhet, og at forholdene skal legges til rette for offentlig innsyn i den kommunale og fylkeskommunale forvaltningen.

Et ønske om arbeidsro og frykt for kritikk må ikke få lov til å undergrave kravet som innbyggerne har på å bli orientert om hva som skjer. Den administrative og politiske ledelsen i kommunen har plikt til å sørge for at pressen får tilgang til de saksdokumentene den har krav på etter loven. Og forholdene må legges til rette for at det skal være lett for pressen å følge med i det som skjer.

Hovedregelen er at møter i folkevalgte organer er offentlige (§31). Til slike møter skal lederen sette opp sakliste på forhånd, og en slik sakliste er offentlig (§32). Skal møtet lukkes, eller dokumenter i saklisten unntas fra offentlighet, må dette hjemles i kommuneloven/offentlighetsloven.

Du finner hele kommuneloven på: www.lovdatabasen.no og kommentarer på www.offentlighet.no.

Offentlighetsloven

Offentlighetsloven legger til rette for at offentlig virksomhet er åpen og gjennomsiiktig, for slik å styrke informasjons- og ytringsfriheten, den demokratiske deltagelsen, rettssikkerheten for den enkelte, tilliten til det offentlige og kontrollen fra allmennheten.

Selv om offentlige organer i noen tilfeller kan gjøre unntak for innsynsretten, skal organet alltid vurdere merinnsyn – det vil si å vurdere om behovet for å holde et dokument hemmelig, veier tyngre enn offentlighetens behov for innsyn.

I tillegg til ordinære forvaltingsorganer omfatter offentlighetsloven også selskaper og stiftelser der det offentlige samlet eier eller kontrollerer mer enn 50 prosent – med unntak av de som hovedsaklig driver næring i direkte konkurranse med og på samme vilkår som private.

Taushetsplikten gjelder enkeltopplysninger, og ikke hele dokument. De to mest vanlige formene for taushetsplikt er personlige forhold eller forretningshemmeligheter. (Forvaltningsloven §13).

Faktaopplysninger som kommunen henter inn fra særlige rådgivere, kan ikke unntas som interne. Hvis råd og vurderinger skal unntas fra offentlighet, må det være påkrevd av hensyn til en forsvarlig saksbehandling.

Dokumenter som blir sendt til eller fra kommunale enheter, kan ikke unntas som interne på områder der enheten har selvstendig avgjørelsesrett.

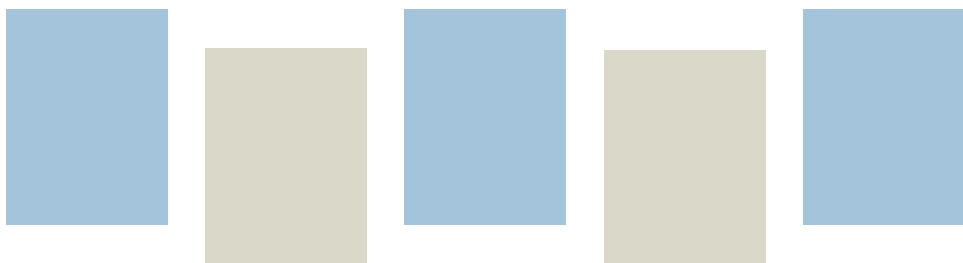
Unntak for lønns-, økonomi- eller personalforvaltning gjelder først og fremst vern av den offentlige forhandlingsposisjonen.

Søknadslister til offentlige stillinger er offentlige – og dette skal det opplyses om i utlysningen. Det skal svært mye til for at noen skal bli unntatt fra den offentlige søknadslisten.

Du finner hele offentlighetsloven på: www.lovdato.no og kommentarer på www.offentlighet.no.

*På hver vår måte
har vi en jobb å gjøre
for lokalsamfunnet.
Vær aldri i tvil om
hvor lokalavisen har
hjertet sitt.*

Denne brosjyren er laget av
Landslaget for lokalaviser som
organiserer over 100 aviser i
hele landet.

Landslaget for lokalaviser
Kongens gate 14, 0153 Oslo
lla@lla.no
www.lla.no